

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zneužití dominantního postavení v evropském fotbalu

Celosvětový fotbal funguje již plných 120 let pod záštitou Mezinárodní federace fotbalových asociací (dále jen „FIFA“). FIFA se dělí na regionální (kontinentální) konfederace, přičemž ta evropská – Unie evropských fotbalových asociací (dále jen „UEFA“) zajišťuje v kooperaci s FIFA veškeré klubové i mezinárodní fotbalové soutěže na evropském kontinentu již od roku 1954. UEFA i FIFA mají ve světě (evropského) fotbalu prakticky neomezené pravomoci a jejich funkce pro světový fotbal je nejen koordinační a reprezentační, ale i sankční, administrativní, legislativní a finančně-alokační.

Toto dominantní postavení FIFA a kontinentálních asociací do značné míry vyplývalo z toho, že tyto organizace řídily světový fotbal prakticky od jeho vzniku, a i vzhledem k úspěchu celého sportovního odvětví nikdo tento monopol FIFA nezpochybňoval.

To se změnilo dne 18. dubna 2021, kdy seskupení šesti anglických, tří italských a tří španělských velkoklubů ohlásilo vytvoření konkurenční mezinárodní soutěže (dále jen „*Superliga*“), která měla být zcela nezávislá na FIFA i UEFA. De facto se jednalo o soukromý projekt, který byl pro své počáteční fáze financován z překlenovacího úvěru od JPMorgan Chase & Co.[\[1\]](#). Do soutěže se měli automaticky kvalifikovat stálí členové[\[2\]](#), přičemž sportovní aspekt či podpora fotbalu na všech úrovních tak, jak to má ve svých stanovách FIFA[\[3\]](#), zde nehráli roli – šlo ve svém důsledku o finanční aspekty, tj. jednak kompenzaci ekonomických ztrát po pandemii covid a vyšší finanční příjmy do budoucna. Exekutivní orgány FIFA a UEFA nechtěly a v podstatě ani nemohly dopustit, aby na úkor konkurenčního subjektu „jejich“ světový fotbal utrpěl ekonomické ztráty, nebo aby případně došlo k jeho rozdělení. Ze strany těchto organizací tak byla již po několika hodinách prezentována široká škála až drakonických trestů, které měly veškeré kluby a jejich hráče odradit od participace na jakékoliv soutěži, kterou nepořádala FIFA či některá z kontinentálních asociací. Mezi tyto sankce mimo jiné patřilo například i znemožnění některým z hráčů přestupovat do klubů, které se Superligy neúčastní, případně nemožnost reprezentovat svoji zemi. Nicméně právě s těmito sankcemi se začalo spekulovat o tom, zda FIFA a UEFA nezneužívají svého dominantního postavení v evropském fotbale a zda těmito kroky fakticky neporušují ustanovení o vnitřním trhu[\[4\]](#), o volném pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu v EU[\[5\]](#) a svobodu usazování v EU[\[6\]](#), případně zda si FIFA a UEFA nerozdělily trh, a to v rámci zakázané kartelové dohody ve smyslu čl. 101 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „*SFEU*“), za jejíž pomoci nyní potírají jakoukoliv konkurenci.

Řízení před SDEU

Výše nastíněná situace vyústila v podání žaloby ze strany Superligy, a to u Obchodního soudu v Madridu. Odtud se celá věc díky institutu předběžné otázky dle čl. 267 SFEU dostala až k Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „*SDEU*“). SDEU tak musel řešit hned 6 předběžných otázek, které se týkaly zejména výkladu čl. 101 a 102 SFEU (tedy zakázaných kartelových dohod v rámci EU a také zneužití dominantního postavení ze strany FIFA a UEFA), nicméně se dotýkaly i omezování základních svobod EU.

Klíčový vhlad do situace poskytlo již stanovisko Generálního advokáta[\[7\]](#), který už na jeho začátku předjímal důležitost celé věci[\[8\]](#) a následného rozhodnutí SDEU. Problematické z hlediska zneužívání

dominantního postavení a zakázaných kartelových dohod totiž nebyla pouze hrozba sankcemi vůči zúčastněným entitám, ale rovněž i velice široké spektrum pravomocí, které si FIFA a UEFA ohledně řízení světového, potažmo evropského fotbalu, ve svých stanovách přiřknuly. Fakt, že veškeré regionální asociace, včetně UEFA, byly funkčně součástí FIFA, byl nastíněn výše, nicméně zmíněné stanovisko Generálního advokáta a později i samotné rozhodnutí vnímaly jako problematické například i články 22, 67, 71, 72 a 73 Stanov FIFA[9], v nichž má organizace rozsáhlé pravomoci, které se týkají předchozích schválení FIFA ohledně možnosti pořádání konkurenčních soutěží, vlastnictví veškerých práv, která mohou vyplynout ze soutěží a mediálních práv a rovněž i ustanovení týkající se zákazu pro jakýkoliv subjekt spadající pod FIFA či její konfederace, aby měl jakýkoliv oficiální sportovní kontakt se subjekty mimo FIFA a jejími konfederacemi, což bylo jinak umožněno pouze ve výjimečných případech a podmíněno právě souhlasem FIFA.

Generální advokát nicméně i přesto došel ve svém stanovisku k závěru, že za určitých okolností je možné v rámci zajištění společných cílů rozvoje fotbalu jako důležité součásti evropské kultury vykládat články 101 a 102 SFEU tak, „že sportovní federace mohou za určitých podmínek odmítnout přístup na trh třetím osobám, aniž to znamená porušení článků 101 a 102 SFEU, s výhradou, že toto odmítnutí je ospravedlněno legitimními důvody a že opatření přijatá těmito federacemi jsou přiměřená uvedeným cílům.“ Takovýto závěr Generálního advokáta může dost možná působit překvapivě i vzhledem k výše předestřeným okolnostem, kdy máme na konkrétním trhu subjekty, které na základě interní dohody fakticky brání vstupu jiných subjektů na trh, aby tyto nemohly vytvořit konkurenci a benefitovat i z akcesorických práv, jako je prodej licencí, televizních práv či merchandisingu. Nicméně stanovisko rovněž správně uvádí[10], že sankce, které by FIFA a UEFA vznesly vůči hráčům (zejména vyloučení z národních reprezentací), kteří by se nového projektu účastnili, jsou nepřiměřené a za žádných okolností nekorespondují s unijním právem. S tímto je nutné se pouze ztotožnit, což ostatně později udělal i SDEU, jelikož hráči jsou do reprezentací vybíráni na základě své výkonnosti a v takovém případě by jim bylo toto „administrativně“ zakázáno - nemluvě o tom, že FIFA a UEFA by neměly žádnou překážku k uskutečnění takového kroku, jelikož jednotlivé národní svazy jsou z hlediska finančního na těchto organizacích závislé. Stupeň závislosti jednotlivých národních svazů na FIFA a UEFA se dá prezentovat i na oficiálním postoji Fotbalové asociace České republiky, která po vydání stanoviska Generálního advokáta v oficiálním tiskovém sdělení toto přivítala a uvedla, že „Je to povzbudivý krok k zachování stávající dynamické a demokratické struktury řízení evropské fotbalové pyramidy (...)“. Lze tedy shrnout, že samotné stanovisko Generálního advokáta bylo dílčím vítězstvím FIFA a UEFA.

Nicméně SDEU není při své rozhodovací praxi vázán stanovisky Generálního advokáta a stál tedy před přelomovým rozhodnutím pro celý světový fotbal. Musel posoudit, zda jsou opatření FIFA a UEFA přiměřená sledovaným cílům a zda je možné omezit přístup na trh z toho důvodu, aby byl zachován světový fotbal v takové podobě jako doposud.

SDEU konstatoval, že má-li některý subjekt rozhodovat či ovlivňovat vstup jiných subjektů na trh, je v rámci neporušování článku 102 SFEU vyžadováno, aby takový proces povolování vstupu byl upraven na základě „transparentních, jasných a přesných hmotněprávních kritérií“[11]. V tomto případě tomu tak nebylo, neboť FIFA měla pouze v rámci stanov určeno, že organizace nezávislých soutěží či zápasů podléhá jejímu schválení, které však nebylo jakkoliv blíže specifikované, přičemž tato organizace v těchto věcech rozhodovala čistě podle interní diskrece[12].

Sport sice má dle SDEU zvláštní povahu a v čl. 165 SFEU se Evropská unie zavazuje sport podporovat kvůli jeho důležité vzdělávací a kulturní funkci, nicméně to nic nemění na faktu, že je podobně jako valná většina jiných činností upraven unijním právem, které se na něj bez výjimky ve státech EU aplikuje. SDEU tak konstatoval, že se v tomto případě jednalo o zneužití dominantního postavení FIFA a UEFA na trhu a že jejich jednání, jakožto sdružení podniků bránící vstupu ostatním subjektům na trh, omezuje hospodářskou soutěž ve smyslu článku 101 SFEU. SDEU dále vyložil, že

čl. 101 a 102 SFEU nebrání pravidlům přijatým asociacemi (myšlena FIFA a UEFA), která vyvstanou v souvislosti s hospodářskou činností při organizaci fotbalových soutěží a výlučných práv, která z takových soutěží vyplynou, nicméně už brání pravidlům, která těmto asociacím přiznávají výlučnou pravomoc v oblasti obchodního využití takových práv. Takový postup pak dle SDEU rovněž není možný z hlediska volného pohybu služeb.

Možný další vývoj

I přesto, že stanovisko Generálního advokáta napovídalo tomu, že by bylo možné najít určitý argumentační prostor pro zachování monopolu FIFA ve světě fotbalu, nestalo se tak a SDEU označil postup FIFA a UEFA za rozporný s SFEU, a to prakticky ve všech dotazovaných bodech.

Tento rozsudek má velký potenciál způsobit změnu ve světě fotbalu, jelikož stávající dogmatické uspořádání, kde vše důležité musí jít přes FIFA (případně regionální asociace), je do značné míry popřeno a je připuštěna existence jiných nezávislých subjektů a jimi organizovaných soutěží. Pokud pomineme fakt, že první pokus o vytvoření Superligy nakonec skončil fiaskem, kdy tento pokus mimo jiné ztroskotal také na hromadném odporu fanoušků, nezúčastněných klubů i většiny dalších subjektů ve fotbalovém světě, je zde nyní i určitý precedent pro nefotbalová sportovní odvětví. Rozsudek totiž zjednodušeně řečeno říká, že je v souladu s právem úplné rozdělení sportu mezi jednotlivé organizace jako tomu je například v některých bojových sportech[13].

Dost možná tedy jde o počátek konce organizace většiny sportovních soutěží tak, jak je známe, tedy pod centrální zastřešující světovou/evropskou organizací, přičemž v budoucnu spolu nebudou soutěžit pouze sportovní kluby, ale celé organizace, které si celý trh rozdělí mezi sebe.

Mgr. Jan-Filip Novotný,
advokátní koncipient

VEDEME SVĚTEM PRÁVA

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Praha | Brno | Ostrava

Tel.: +420 222 866 555

Fax: +420 222 866 546

e-mail: info@mt-legal.com

[1] O roli externího financování např. >>> [zde](#).

[2] Primárně ty největší evropské fotbalové velkokluby, které byly svou sestavou, případně velkou fanouškovskou základnou, finančně atraktivní.

[3] Čl. 2 Stanov FIFA z května 2021 stanovuje některé cíle organizace: „to improve the game of football constantly and promote it globally in the light of its unifying, educational, cultural and humanitarian values, particularly through youth and development programmes“

[4] Čl. 26 odst. 2 SFEU

[5] Čl. 28 a 29 SFEU, v kombinaci s ustanoveními Hlavy IV SFEU

[6] Čl. 49-55 SFEU

[7] Celé stanovisko Generálního advokáta Athanasia Rantose ze dne 15. 12. 2022 k dispozici >>> [zde](#).

[8] Jako součást stanoviska uvádí Generální advokát, že věc se jedná samotné existence organizační struktury moderního fotbalu, jehož budoucnost závisí na závěrech SDEU.

[9] Jako příklad lze uvést článek 22, který upravuje práva a povinnosti dílčích asociací jako je např. i UEFA. Mimo jiné se zde uvádí, že tyto mají: „úzce spolupracovat s FIFA ve všech oblastech souvisejících s dosažením cíle uvedeného v článku 2 a organizací mezinárodních soutěží (...) zajistit, aby bez jejího souhlasu a souhlasu FIFA nevznikla žádná mezinárodní liga nebo jiné podobné seskupení klubů nebo lig (...) povolit výjimečně a se souhlasem FIFA asociaci přidružené k jiné konfederaci (nebo klubům přidruženým k uvedené asociaci) účastnit se soutěží, které pořádá“,

[10] Zejména bod č. 146 Stanoviska

[11] Bod 135 Rozsudku

[12] K tomuto je nutné doplnit, že FIFA celkově v poslední dekádě přijala takové změny, které poměrně dost silně internalizovaly většinu rozhodovacích procesů včetně např. vybírání pořadatelské země pro MS, což rezultovalo ve výběr zemí, v nichž vládou autoritářské režimy jako např. Rusko či Katar. Tyto výběry v kombinaci s netransparentností rozhodovacích procesů rovněž vedly i k rozkrytí korupce uvnitř Výkonného výboru.

[13] Pro referenci lze uvést např. box či MMA.

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)